

Наталія Приходькіна —

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, управління та адміністрування Навчально-наукового інституту менеджменту та психології Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти», Київ, Україна, сертифікований тренер з медіаграмотності.

Коло наукових інтересів: медіакультура, медіаосвіта та медіаграмотність особистості, тенденції розвитку медіаосвіти учнів закладів середньої освіти англomовних країн.

e-mail: prykhodkina2019@gmail.com

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-29-37>

УДК 37.012.5

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

У матеріалах статті висвітлено досвід розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки. Окреслено передумови впровадження медіаграмотності у заклади освіти США. Проаналізовано підходи провідних дослідників до трактування та вивчення медіаграмотності. Наголошено, що до середини 90-х років ХХ століття 12 штатів США включили в свої освітні стандарти розділи по медіаосвіті та медіаграмотності (Каліфорнія, Нью-Йорк, Міннеаполіс, Нью-Мексико, Техас, Північна Кароліна, Вісконсін, Міннесота і ін.). До 2000 року практично всі штати включили медіаосвіту в навчальні плани своїх шкіл та закладів вищої освіти, заснований Союз «За медіаграмотність Америки». Виокремлено шість основних принципів медіаосвіти, розроблених Національною асоціацією медіаосвіти.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, навчальний план, освітній стандарт, Сполучені Штати Америки, заклади освіти, асоціація медіаосвіти.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві людина знаходиться під впливом безперервних потоків інформації, у тому числі переданої по каналах мас-медіа. Тому для сучасної людини очевидна необхідність отримання навичок сприйняття інформації, вміння компетентно і вільно поводитися з інформаційними потоками і орієнтування в них. Все це здатна забезпечити медіаосвіта. Медіаосвіта відіграє надзвичайно важливу роль для сучасної людини, оскільки дозволяє сформулювати критичне мислення і розуміння медіабізнесу. Медіаграмотна особистість здатна розпізнавати достовірні джерела інформації, визначати значення медіа в суспільстві і бути відповідальною за розуміння впливу засобів масової комунікації.

Популяризація ідеї медіаграмотності в Україні з кожним днем набирає все більших обертів. Особливий інтерес вона отримала у зв'язку з поширенням великої кількості фейкових новин, маніпуляцій, активізації інформаційно-військового конфлікту на Донбасі, проведенням виборів Президента України тощо.

Медіаграмотність - це не нововведення. Протягом багатьох століть люди маніпулювали інформацією і штучно її фабрикували з метою переконати, заплутати або розважити. Так виникла жовта журналістика, заклики Гітлера в Німеччині, пропаганда під час Другої світової війни

тощо. У 60-х роках минулого століття в різних країнах (Великобританія, Австралія, Франція, Канада, США) сформувався специфічний напрямок - медіаосвіта, покликаний допомогти школярам і студентам краще адаптуватися у світі медіакультури, опанувати мову засобів масової інформації, навчитися аналізувати медіатексти, критично їх оцінювати тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії та методики медіаосвіти досить глибоко розроблені в працях таких відомих англійських дослідників, як К. Безелгетт, К. Ворсноп, Б. Дункан, Р. Кьюбі, Л. Мастерман, К.Тайнер та ін. Дослідження в цьому напрямі проводяться вітчизняними дослідниками, зокрема О. Волошенюк, В. Івановим, Т. Івановою, Л. Найдьоною, Г. Онкович, Б. Потятинником та ін.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є ретроспективний аналіз розвитку медіаосвіти у Сполучених Штатах Америки

Виклад основного матеріалу. Зародження та розвиток медіаграмотності в Сполучених Штатах Америки далеко випереджає організовані спроби навчання медіаграмотності інших англійських країн. Історія медіаграмотності в ілюструє важливі приклади того, коли прихильникам медіаосвіти вдалося досягти успіху у своїй діяльності, і коли вони не змогли переконати керівництво закладів освіти щодо важливості своєї галузі. Завдяки зусиллям прибічників медіаосвіти, які часто стикаються в закладах освіти зі скептиками, медіаграмотність викладається в закладах загальноосвітньої середньої освіти та коледжах. Лен Мастерман, досвідчений медіа-педагог, пише: «Основний погляд на засоби масової інформації, прийнятий більшістю освітян, був давнім та помилковим. Це традиція з довгою історією ... цей погляд дав початок кільком точкам зору вчителів. З одного боку, засоби масової інформації могли б бути проігноровані не лише як несуттєві, а навіть протилежні процесам та законним функціям шкільної освіти, в межах впровадження та захисту культурних стандартів. З іншого боку, зростаюча популярність та переконливість засобів масової інформації призвели до мотивації шкіл відігравати більш активну роль у стійкості до поверхневих емоційних реакцій, які вважались провокаційними. Тут висвітлювалися неперспективні джерела медіаосвіти, а також ставлення до першої і найдовшої фази розвитку галузі, яка тривала з початку 1930-х років до початку 1960-х років» [12].

Скептики навчання медіаграмотності давно стверджували, що вчення про засоби масової інформації означало підтримку «низької» культури, яка була по інший бік від функцій закладу освіти. Девід Консайдін, прихильник медіаграмотності, стверджує, що між освітніми цілями американських шкіл та засобами масової інформації антагонізм існував здавна, що склалось історично. «Більшість викладачів у закладах вищої освіти, а тому і більшість вчителів, мали низьку підготовку щодо функціонування засобів масової інформації та не дуже розуміли те, як використати цю інформацію при складанні освітніх програм» [3]. З цих причин, перерахованих вище, вчителі не бачили сенсу в заміні звичного стилю написання шкільних творів на публіцистичний стиль. «Що стосується медіаграмотності в контексті освіти за системою К-12, то об'єм новин та поточних подій як компонент навчальної програми американських закладів освіти різко зменшується протягом 50 років» [9].

Незважаючи на те, що вони є провідним виробником засобів масової інформації у світі, Сполучені Штати Америки історично відстали від інших країн у вивченні впливу засобів масової інформації на суспільство. Патрісія Ауфдерхайд, професор кіно та медіамистецтва в Американському університеті, написала на початку 90-х про те, що Сполучені Штати мають культуру, яка характеризується індивідуалізмом і використанням технологічного потенціалу для вирішення соціальних проблем. «Культура цієї країни також пронизана такою меркантильністю, що ... це одночасно створює «культуру відречення», поштовхом для чого є наслідки меркантильності. Таким чином, медіаграмотність є особливо складною проблемою в Сполучених Штатах» [2].

За сорок років до того, як Ауфдерхайд оприлюднила свої спостереження, коли медіаграмотність була чужою серед концепцій в освітніх колах, щорічне видання 1954 року Національного товариства вивчення освіти «Засоби масової інформації та освіта» визнало зростаючий вплив фільмів та друкованих видань на американське суспільство, а значить і на освіту [2]. У 1950-х роках

занепокоєння щодо впливу телебачення на американців, зокрема на американську молодь, значно зросло, коли телевізор став центральним об'єктом у кожному домі. Маршалл МакЛюен, видатний медіа-філософ, висловився про те, що засоби масової інформації того часу перетворили світ на «глобальне село», в якому новини завоювали широку аудиторію та мали значний вплив. У книзі «Вивчення медіа: розвиток людини» зазначено, що засоби масової інформації є предметом, який потребує високої ерудиції та обізнаності. МакЛюен висловився про використання електронних засобів масової інформації як навчального інструменту в закладах освіти. Він написав навчальну програму «Вивчення нових медіа», яка представила свою основну тему «Засоби масової інформації - мовлення, друковані видання, фото-репортажі, телеграф, телефон, фільми, радіо, телебачення – інструменти для розвитку людини, які допоможуть примножити силу та швидкість» [14]. Як писала педагог Кейт Муді, «можливо, це була наша перша освітня програма в галузі медіаграмотності, яка передувала дослідженням у Великобританії та Австралії наприкінці 1960-х і 1970-х років» [17].

Сучасник МакЛюена, вчений-медик і педагог Джон Калкін, доводив до масової аудиторії ідею про те, що молодим людям слід навчитись аналізувати засоби масової інформації, і що відповідальність школи полягає в тому, щоб допомогти створити медіаграмотне населення. Джон Калкін, згадується Кейт Муді як «людина, яка винайшла медіаграмотність», а наприкінці 1960-х рр. створив Нью-Йоркський Центр вивчення засобів масової інформації з метою навчити вчителів, як зрозуміти всі види засобів масової інформації, зокрема, друковані видання та телебачення. Це був перший центр із такою визначеною метою. Як пише Кейт Муді, «Калкін вважав, що якщо вчителі зрозуміють функцію засобів масової інформації в культурному житті кожного, вони зможуть використати цю обізнаність у формуванні із сучасної молоді найкращих учнів» [17]. У 1960-х рр. було проведено низку експериментів із залученням засобів масової інформації у закладах освіти, а Центр вивчення засобів масової інформації керував кількома такими проектами. На початку 1970-х фондова компанія Found Foundation надала Центру більше 120 000 доларів США для проведення тренінгів з використання нових медіа в державних школах міст Ларчмонт та Мамаронек в Нью-Йорку. Кейт Муді, яка була свідком та брала участь в ранніх експериментах з телебачення, писала: «Проект показав, що вивчення засобів масової інформації, що супроводжується практичним залученням учнів, мотивує до творчої діяльності, критичного мислення, підвищеної мотивації до навчальної роботи та проковує появу звички експериментувати та грати, що може призвести до різного роду відкриттів» [17].

На той час, коли декілька американських шкіл почали експериментувати з медіаосвітою, Англія, Австралія та Канада вже внесли медіаграмотність як частину навчального плану закладів середньої освіти. До кінця 1970-х років Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) заявила, що засоби масової інформації мають відігравати важливу роль у вихованні молоді [19]. Тим не менш, у вчених Сполучених Штатів Америки залишалися сумніви щодо доцільності застосування естетичних критеріїв, характерних для мистецтва, до переважної більшості засобів масової інформації, включаючи новини. На думку Мастермана, педагога могли мало що сказати про два надзвичайно потужні інститути - телебачення та пресу [13].

На фоні панування скептицизму серед громадськості в кінці 70-х років уряд Сполучених Штатів інвестував кілька мільйонів доларів для впровадження навчальних програм «критичного мислення» в закладах дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти. Основним завданням цієї програми було захистити молодь від того, що багато хто вважав шкідливим впливом телебачення – що називається «впроваджувальний підхід», який здавна визначає медіаграмотність в Америці. Підтримка уряду була короткочасною, а медіаграмотність, за словами професора педагогіки штату Оклахома Гретхен Шварц, «є ще одним прогресивним віянням в освіті. Можливо, це було через зосередження на телебаченні, і тому, що вчителі та учні не приймали участі у розробці та плануванні проекту» [19].

Медіаосвіта повільно займала стійку позицію в Сполучених Штатах протягом 1980-х років. Томан, лідер у сфері медіаграмотності, у 1989 році заснував Центр медіаграмотності, який функціонував як освітня організація, що забезпечувала професійний розвиток та наявність освітніх ре-

курсів, включаючи посібники для вчителів. До 1990 року було зроблено зусилля на місцевому рівні, де керівництво на себе брали батьки та вчителі, а не державні чиновники. Спочатку ці спроби було схвалено Секретарем комітету освіти Річардом Райлі, а потім – Секретарем комітету охорони здоров'я та соціальної служби Донною Шалала. Багато прихильників медіаграмотності відійшли від впроваджувального підходу та зосередили свої зусилля на допомозі учням у аналізованні медіа-повідомлень та отриманні надійного контенту. У 1992 році Аспенський інститут скликав першу Національну конференцію з питань медіаграмотності, яка об'єднала десятки педагогів та активістів з метою визначення та формування основи для розробки програм з медіаграмотності у Сполучених Штатах Америки (NAMLE History of Media Literacy).

Згодом відбулося кілька національних конференцій з медіаграмотності. Відповідаючи частково на появу комп'ютерів та Інтернету, Рада Карнегі з розвитку підлітків у 1995 році опублікувала працю «Етап великих змін: підготовка молоді до XXI століття», в якій зазначено, що «заклади освіти активно будуть здійснювати дії та проводити заходи, що сприяють підвищенню рівня медіаграмотності» [19].

Навіть зі зростанням ролі медіаграмотності в закладах середньої освіти в 90-х роках, Сполучені Штати продовжували моніторити її розвиток в інших країнах. Роберт Кубі, директор Центру досліджень медіа в Університеті Рутгерса, написав у 1998 році важливу статтю про те, «чому Сполучені Штати відстають від інших англійських країн у формальному забезпеченні медіаосвіти». Кубі зазначає, що з середини 1990-х років в Австралії було санкціоновано впровадження медіаосвіти з дитячого садка і до дванадцятого класу. Починаючи з 1987 року канадська провінція Онтаріо затвердила такий навчальний план для учнів 7-12 класів. В коледжах Англії учні складають іспити з медіаграмотності вже тривалий період часу [11]. Кубі стверджує, що однією з причин того, чому зусилля щодо впровадження медіаграмотності в Сполучених Штатах Америки певною мірою були невдалими, полягає в тому, що, на відміну від інших англійських країн, провідні групи з впровадження та поширення медіаграмотності в США діяли «поза закладами освіти» [11]. Він також робить припущення, що викладачі медіаграмотності в США, як правило, більш ізольовані. Незважаючи на те, що вживаються спроби впровадження національних стандартів на рівні закладу середньої освіти, маючи 50 штатів з різними освітніми органами та сотні потужних, різноманітних місцевих закладів дошкільної та середньої освіти, важко проштовхнути широкомасштабну реформу освіти чи досягти консенсусу щодо національних освітніх стандартів. «В країнах з більш однорідною системою закладів освіти батькам простіше віддавати всі важелі влади в руки автора освітніх стандартів, оскільки передбачається, що вчителі та адміністратори поділяють однакову базу та цінності» [12].

У 1994 році президент США підписав основоположний закон «Цілі 2000: Американський освітній акт» (Goals 2000: Educate America Act), який передбачає так звані змістовні стандарти з дев'яти основних предметів. Дисципліна «Мистецтво» (Arts) включає в себе обов'язкову медіаосвіту на всіх рівнях початкової та середньої школи [9]. У наступні роки були проведені національні конференції з медіаосвіти в м Бун (Boon), штат Північна Кароліна (1995), в Лос-Анджелесі (1996), в Сен-Поле і Міннесоті (1999) [6].

До середини 90-х років XX століття 12 штатів США включили в свої освітні стандарти розділи по медіаосвіті та медіаграмотності (Каліфорнія, Нью-Йорк, Мінеаполіс, Нью-Мексико, Техас, Північна Кароліна, Вісконсін, Міннесота і ін.). До 2000 року практично всі штати включили медіаосвіту в навчальні плани своїх шкіл та закладів вищої освіти [7]. До кінця XX століття відбувається ще одна важлива подія в історії американської медіаосвіти: заснований Союз «За медіаграмотність Америки» (Alliance for a Media Literate America).

Як спосіб об'єднати різні групи людей, які підтримують просвітницьку діяльність за допомогою засобів масової інформації, в 2001 році був створений Союз «За медіаграмотність Америки» (AMLA). Організація налічує близько 400 членів, включаючи вчителів та керівників закладів вищої освіти. Об'єднана група дій щодо медіаосвіти (ACME) була створена

в 2002 році. Ці дві організації мають різні погляди щодо визначення мети медіаграмотності. AMLA, тепер відома як NAMLE, розглядає медіаграмотність в основному як зусилля, спрямовані на те, щоб «люди володіли навичками, необхідними для критичного аналізу та створення повідомлень з використанням широкого спектру доступних засобів комунікації» (NAMLE Vision and Mission). ACME підтримує людей у навчанні бути критичними споживачами засобів масової інформації, але також зосереджує увагу на медіареформі та спонукає людей до політичних дій проти засобів масової інформації [19].

У 2007 році Національною асоціацією медіаосвіти (National Association for Media Literacy Education - NAMLE) були виділені шість основних принципів медіаосвіти:

1. Медіаосвіта вимагає активного вивчення і критичного осмислення всіх одержуваних і створюваних нами повідомлень. Медіаосвіта покликана навчити мольдь задавати питання, які дозволять їй досягти більш глибокого розуміння повідомлень, переданих медіа. Медіаосвіта вчить дітей надавати обґрунтовані аргументи на підтвердження власних висновків. Просте використання медіа на уроках не може вважатися медіаосвітою.

2. Медіаосвіта розширює межі поняття «грамотність» (тобто читання і письмо), включаючи всі форми медіа. Медіаосвіта включає в себе аналіз, дозволяючи учням висловлювати свої власні ідеї через різні форми медіа. Медіаосвіта здійснюється не тільки в школі, але і в позашкільних програмах, а також в університетах і коледжах, вдома і в мережі Інтернет.

3. Медіаосвіта покликана формувати і закріплювати медіакомпетентність учнів різного віку у процесі комплексної та безперервної практики. Медіаосвіта не може обмежуватися рамками одного уроку, дня і навіть тижня занять. Медіапедагоги повинні надавати учням різноманітні можливості розвитку рівня медіакомпетентності.

4. Медіаосвіта сприяє підготовці компетентних, мислячих і небайдужих членів демократичного суспільства.

5. Оскільки медіа функціонують в соціокультурному контексті, медіаосвіта включає тексти, що представляють різні точки зору і спільноти, надає можливості вивчати альтернативний погляд на медіакультуру і міжнародні перспективи.

6. Медіаосвіта передбачає, що учні повинні використовувати індивідуальні вміння, переконання і досвід при створенні власних медіатекстів. Медіаосвіта вчить аудиторію робити власний вибір відповідно до індивідуальних цінностей. Інтерпретація медіатексту учнями може відрізнитися від інтерпретації цього ж медіатексту учителем, але не бути помилковою [7].

Протягом 1990-х років і в 2000-х роках у закладах освіти системи К-12 розвиток медіаграмотності зростав, хоча включення такої навчальної програми в освітній процес відбувалось далеко не у всіх закладах [5]. У 2005 році Рені Хоббс зазначив, що «одночасно в 15 000 шкільних районах США з'являється багато підходів до вивчення медіаграмотності» [19]. Погляди прихильників медіаосвіти були підсилені доповіддю «Навчання для XXI століття», опублікованою у 2003 р. національною організацією «Партнерство для здобуття навичок XXI століття» і схваленою Міністерством освіти США, Національною асоціацією освіти та низкою технологічних компаній. У доповіді медіаграмотність названа однією з основних навичок інформаційних та комунікаційних здібностей століття. У 2008 році редактори газет ініціювали невеликий семінар в Інституті Пойнтера, «з метою вивчення та впровадження медіаграмотності» («Перезавантаження новин»). Конференція «Перезавантаження новин» пізніше цього року мала аналогічну місію щодо просування медіаграмотності як окремої галузі. У 2009 та 2010 рр. Центр медіаграмотності в Університеті Стоуні Брук організував зустріч видатних журналістів, президентів університетів, деканів факультетів журналістики та інших науковців для вивчення стратегій викладання медіаграмотності для першокурсників та студентів старших курсів.

Незважаючи на ці зусилля причіпників вивчення медіаграмотності, Греттен Шварц пише, що професіонали у цій галузі все ще займаються «всіма її проблемами – роблять її помітною в світі науки, заслуговують довіру серед освітан та інших людей, розвивають потужну

дослідницьку базу і завжди перебувають у пошуку фінансування» [19]. Рені Хоббс стверджує, що протягом останнього десятиліття існує недостатнє фінансування “ширшої культурної та освітньої цінності використання новин та поточних подій у освіті К-12” [5].

Багато викладачів, як і раніше були не знайомі з принципами медіаграмотності, а також не намагалися інтегрувати освітні програми з медіаграмотності в навчальні плани. Як прихильники критичної медіаграмотності, Дуглас Келнер та Джеф Шер зазначають: «Незважаючи на повсюдність медіа-культури в сучасному суспільстві та повсякденному житті, а також визнання того, що самі засоби масової інформації є формою педагогіки, і незважаючи на критику викривлених цінностей, ідеалів, та уявлення про світ у популярній культурі, медіаосвіта в системі навчання К-12 у США ніколи не була створена та розвинена [4]. Повільний темп прийняття навчальних програм з медіаграмотності у закладах середньої освіти суперечить цілям підготовки учнів до інформування громадян ХХІ століття. У матеріалах проекту «Медіаграмотність» зазначено: «Навіть, дивлячись на те, що молодь все частіше бере участь у національному обговоренні за допомогою таких форм спілкування, як текстові повідомлення та блоги, поняття медіаграмотності не дуже активно обговорюється у державних закладах освіти Америки. Завдяки цілодобовому циклу та онлайнівій інформації теперішні учні мають доступ до безпрецедентної кількості інформації. Тим не менш, вони також стикаються з серйозним завданням визначення надійності безлічі джерел новин. Опитування показують, що вони все більше не зацікавлені в інформації щодо громадянських цілей» [16].

Президент Центру медіаграмотності Тесса Джолс зазначає: «Тут багато говорять про опанування навичок 21 століття, але ми не бачимо цього на практиці. Коли ви йдете у класні кімнати, учні не мають навичок, необхідних для того, щоб працювати із фактами чи проаналізувати новину». Інші вчені стверджують, що медіаграмотність вивчається лише час від часу. «Ми просто не чуємо запитів людей у сфері освіти щодо необхідності навчання людей правильно сприймати засоби масової інформацію, що атакує звідусіль» [8].

На сьогодні в різних штатах США базується безліч великих асоціацій медіаосвіти: Центр медіаосвіти (Center for Media Education) у Вашингтоні, Центр медіаграмотності (Center for Media Literacy) в Лос-Анджелесі, рух «Громадяни за медіаграмотність» (Citizens for Media Literacy) в Північній Кароліні, Центр медіаосвіти (Media Education Center) в Нью-Мексико, Освітній відеоцентр (Education Video Center) в Нью-Йорку, Асоціація «Стратегії медіаграмотності» (Strategies for Media Literacy) і Національний альянс медіа-мистецтв і культури (National Alliance for Media Arts and Culture) в Сан-Франциско, Національна рада з питань телебачення і медіа (National Telemedia Council) у Вірджинії, Центр медіамистецтва (Media Arts Center) в Сіетлі тощо [18].

Однак деякі американські дослідники (зокрема Р. Кьюбі) вважають, що, в той час як у світі широко визнана значимість нової парадигми медіаосвіти, в США в ХХІ столітті спостерігається недостатній розвиток медіаосвітнього руху. Незважаючи на те що США є лідером в області експорту медіапродуктів в світі, вони відстають від інших англосовних країн, таких як Австралія, Канада і Великобританія, у всіх аспектах формальної медіаосвіти [10]. М. Галісіан навіть стверджував, що США є «країною третього світу в цій життєво важливій галузі» [16].

Проблема активізації розвитку медіаграмотності у США особливо гостро почала обговорюватися після виборів Президента у 2016 р. З'явилося багато публікацій з цього питання. Як приклад, наводимо декілька заголовків, що на нашу думку, досить красномовно свідчать, що розвиток медіаграмотності учнів є наразі однією з основних проблем у США: «Порада Yahoo Трампу: навчайте дітей медіаграмотності, щоб боротись із фейковими новинами», «Чому нам потрібна новинна грамотність зараз», «Дональд Трамп, перший президент нашої постграмотної епохи», «Фейкові новини вплинули на ці вибори: Медіаграмотність 101», «Медіанеграмотність є загрозою для демократії» тощо. На думку Дженіфер Познер, американської дослідниці медіаосвіти, професорки Принстонського університету, громадяни США не мають медіаграмотності в жодному реальному вигляді. Якщо би мали, то більшість

з них виявили б ще на початку, яку загрозу уособлює Трамп, і ніхто би не здивувався тій нетерпимості, яка була в «ДНК» його кампанії [1].

Про низький рівень медіаграмотності ще активніше заговорили після публікації дослідження Стенфордського університету, згідно з яким підлітки не розрізняють справжніх новин та фейків (назва дослідження «Оцінювання інформації: Наріжний камінь мислення громадян в онлайн-світі», *Evaluating Information: The Cornerstone of Civic Online Reasoning*). Дослідники залучили до свого опитування 7804 респондентів. Підлітків поділили на три категорії, залежно від віку — учні середньої школи, старшокласники та студенти. Для кожної з категорій дослідники підготували завдання відповідного рівня складності. Виявилось, що близько 82 % опитаних учнів середніх класів не змогли відрізнити оголошення з позначкою «спонсорський контент» від реальних новин зі ЗМІ. Учні показали дві новини у Фейсбуку. Одна була поширена офіційною сторінкою Fox News, інша — сторінкою візуально подібною, але несправжньою. Тільки чверть учнів звернули увагу й пояснили значення синьої галочки в акаунтах. Більше 30 % студентів вказували на фейковий акаунт як на офіційний, посилаючись на деякі ключові графічні елементи, які були в ньому розміщені [1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проаналізувавши основні етапи розвитку медіаосвіти у США, ми бачимо, що існує низка проблем, проте американська система медіапедагогіки є однією з найвпливовіших в світі і продовжує розвиватися. Американські педагоги звертаються до досвіду зарубіжних колег (особливо Канади, Австралії та Великобританії), необхідного на нинішньому етапі поступової інтеграції обов'язкової медіаосвіти в навчальні плани середньої школи.

На нашу думку, ретроспективний аналіз і критичне осмислення розвитку медіаосвіти в Сполучених Штатах Америки сприятиме подальшому ефективному процесу розвитку медіаосвіти в Україні. У контексті цієї проблеми цікавим є досвід таких провідних англomовних країн, як Канада, Великобританія та Австралія.

Використані джерела

1. Дорош М. Трамп як стимулятор медіаграмотності. URL : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/tramp_yak_stimulyator_mediaqramotnosti/
2. Aufderheide P. Public television and the public sphere. *Critical studies in mass communication* 8 (June), 168-183. 1991.
3. Considine D., Horton J., Moorman G. Teaching and Reaching the Millennial Generation through Media Literacy. URL : <https://www.learntechlib.org/p/65426/>
4. Douglas K., Jeff S. Critical Media Literacy, Democracy, and the Reconstruction of Education. URL : https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/2007_Kellner-Share-Steinberg%20and%20Macedo_ch1.pdf
5. Hobbs R. A Review of School-Based Initiatives in Media Literacy Education. *American Behavioral Scientist*, Vol. 48, No. 1 (2004): 42-59.
6. Jolls T. Telephone interview. 1 June 2010. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=L9PMubppBZ8&t=9s>
7. Jolls T., Johnsen M. Media Literacy: A Foundational Skill for Democracy in the 21st Century. URL: https://www.researchgate.net/publication/325631643_Media_Literacy_A_Foundational_Skill_for_Democracy_in_the_21st_Century
8. Kennedy J. News Literacy Project. Letter from the principal of Williamsburg Collegiate Charter School. URL : <https://openscholarship.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1454&context=etd>
9. Key Points in English Language Arts. Common Core State Standards Initiative. URL : <http://www.corestandards.org/about-the-standards/key-points-in-english-language-arts>
10. Kubey R. Media Literacy and the Teaching of Civics and Social Studies at the Dawn of the 21st Century. URL : https://www.researchgate.net/publication/246800369_Media_Literacy_and_the_Teaching_of_Civics_and_Social_Studies_at_the_Dawn_of_the_21st_Century
11. Kubey R. Media Literacy in the Information Age, Volume Six. New Brunswick, N.J: Transaction Publishers, 1987. 484 p.
12. Kubey R., Baker F. Has Media Literacy Found a Curricular Foothold? Editorial. *Education Week*, 27 Oct. 1999. URL : <https://www.edweek.org/ew/articles/1999/10/27/09ubey2.h19.html>

13. Masterman, L. *Teaching the Media*. London: Routledge. URL : <http://interact.uoregon.edu/medialit/MLR/readings/articles/eighteen.html>
14. McLuhan M. *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. — Toronto : Univ. of Toronto Press, 1962. 336 p.
15. Media Literacy-State Literacy Report. State Educational Technology Directors Association, December 2006. Web. 3 Aug. 2010. URL : <http://www.setda.org/web/guest/stateliteracyreport>
16. Moody K. Marshall McLuhan: The Revolution is – Media! Center for Media Literacy. Web. 3 August 2010. URL : www.medialit.org/reading_room/article617.html
17. Obstacles to the Development of Media Education in the United States. *Journal of Communication*, Vol. 48, No. 1 (1998): 58-69. URL : https://www.medialit.org/sites/default/files/362_kubey_obstacles.pdf
18. Schwarz G., Brown P. *Media literacy: Transforming curriculum and teaching*. The one-hundred and fourth yearbook of the National Society for the Study of Education, Part 1. Oklahoma State University: Wiley-Blackwell, 2006. 300 p.

References

1. Dorosh M. Tramp yak stymuliator mediahramotnosti. URL : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/tramp_yak_stimulyator_mediagramotnosti/
2. Aufderheide P. Public television and the public sphere. *Critical studies in mass communication* 8 (June), 168-183. 1991.
3. Considine D., Horton J., Moorman G. Teaching and Reaching the Millennial Generation through Media Literacy. URL : <https://www.learntechlib.org/p/65426/>
4. Douglas K., Jeff S. Critical Media Literacy, Democracy, and the Reconstruction of Education. URL : https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/2007_Kellner-Share-Steinberg%20and%20Macedo_ch1.pdf
5. Hobbs R. A Review of School-Based Initiatives in Media Literacy Education. *American Behavioral Scientist*, Vol. 48, No. 1 (2004): 42-59.
6. Jolls T. Telephone interview. 1 June 2010. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=L9PMubppBZ8&t=9s>
7. Jolls T., Johnsen M. Media Literacy: A Foundational Skill for Democracy in the 21st Century. URL : https://www.researchgate.net/publication/325631643_Media_Literacy_A_Foundational_Skill_for_Democracy_in_the_21st_Century
8. Kennedy J. News Literacy Project. Letter from the principal of Williamsburg Collegiate Charter School. URL : <https://openscholarship.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1454&context=etd>
9. Key Points in English Language Arts. Common Core State Standards Initiative. URL : <http://www.corestandards.org/about-the-standards/key-points-in-english-language-arts>
10. Kubey R. Media Literacy and the Teaching of Civics and Social Studies at the Dawn of the 21st Century. URL : https://www.researchgate.net/publication/246800369_Media_Literacy_and_the_Teaching_of_Civics_and_Social_Studies_at_the_Dawn_of_the_21st_Century
11. Kubey R. *Media Literacy in the Information Age*, Volume Six. New Brunswick, N.J: Transaction Publishers, 1987. 484 p.
12. Kubey R., Baker F. Has Media Literacy Found a Curricular Foothold? Editorial. *Education Week*, 27 Oct. 1999. URL : <https://www.edweek.org/ew/articles/1999/10/27/09ubey2.h19.html>
13. Masterman, L. *Teaching the Media*. London: Routledge. URL : <http://interact.uoregon.edu/medialit/MLR/readings/articles/eighteen.html>
14. McLuhan M. *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. — Toronto : Univ. of Toronto Press, 1962. 336 p.
15. Media Literacy-State Literacy Report. State Educational Technology Directors Association, December 2006. Web. 3 Aug. 2010. URL : <http://www.setda.org/web/guest/stateliteracyreport>
16. Moody K. Marshall McLuhan: The Revolution is – Media! Center for Media Literacy. Web. 3 August 2010. URL : www.medialit.org/reading_room/article617.html
17. Obstacles to the Development of Media Education in the United States. *Journal of Communication*, Vol. 48, No. 1 (1998): 58-69. URL : https://www.medialit.org/sites/default/files/362_kubey_obstacles.pdf
18. Schwarz G., Brown P. *Media literacy: Transforming curriculum and teaching*. The one-hundred and fourth yearbook of the National Society for the Study of Education, Part 1. Oklahoma State University: Wiley-Blackwell, 2006. 300 p.

Наталія Приходькіна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, управління і адміністрування Учебно-наукового інституту менеджмента і психології Государственного вищого учебного заведеия «Університет менеджмента образования», г. Киев, Украина

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТТЯ МЕДІАОБРАЗОВАННЯ В СОЄДИНЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

В матеріалах статті освітлено досвід розвитку медіаосвіти в Соединенных Штатах Америки. Визначено передумови впровадження медіаграмотності в навчальні заклади Соединенных Штатов Америки. Проаналізовані підходи провідних дослідників до трактування та вивчення медіаграмотності. Зазначено, що в середині 90-х років ХХ століття 12 штатів США включили в свої освітні стандарти розділи про медіаосвіту і медіаграмотності (Каліфорнія, Нью-Йорк, Мінеаполіс, Нью-Мексико, Техас, Північна Кароліна, Вісконсин, Мінесота тощо). До 2000 року практично всі штати включили медіаосвіту в навчальні плани своїх шкіл і вищих навчальних закладів, засновано Союз «За медіаграмотність Америки». Виділено шість основних принципів медіаосвіти, розроблених Національною асоціацією медіаосвіти.

Ключевые слова: медіаосвіта, медіаграмотність, навчальний план, освітній стандарт, Соединенные Штаты Америки, навчальні заклади, асоціація медіаосвіти.

Nataliia Prykhodkina, PhD of Education, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Pedagogy, Management and Administration of the Educational and Research Institute of Management and Psychology of the State Higher Educational Institution "University of Educational Management", Kyiv, Ukraine

RETROSPECTIVE ANALYSIS OF MEDIA EDUCATION DEVELOPMENT IN THE UNITED STATES OF AMERICA

The article highlights the experience of media education development in the United States of America. The prerequisites for introducing media literacy in educational institutions of the United States of America are identified. The approaches of leading researchers to the interpretation and study of media literacy are analyzed. It was noted that by the mid-90s of the twentieth century, 12 states of the United States had included in their educational standards sections on media education and media literacy (California, New York, Minneapolis, New Mexico, Texas, North Carolina, Wisconsin, Minnesota, etc.). By the year 2000, almost all states included media education to the curricula of their schools and higher educational institutions, and the Union of Media Literacy of America was founded. There are six main principles of media education, developed by the National Association of Media Education.

Keywords: media education, media literacy, curriculum, educational standard, United States of America, educational institutions, media education association.